

**Riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till
revidering av naturvårdslagstiftningen**

Till riksdagen har överlämnats regeringens proposition nr 79/1996 rd med förslag till revidering av naturvårdslagstiftningen. Riks-

dagen, som i ärendet mottagit miljöutskottets betänkande nr 8/1996 rd, har antagit följande lagar:

Naturvårdslag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att

- 1) bevara naturens mångfald,
- 2) vårda naturens skönhet och landskapets värde,
- 3) stöda hållbart nyttjande av naturtillgångarna och av naturmiljön,
- 4) öka kännedomen om och intresset för naturen, samt
- 5) främja naturforskningen.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på skyddet och vården av naturen och landskapet.

Lagen tillämpas dock inte i skötseln och nyttjandet av skogen till de delar som det stadgas om detta i skogslagen (/96), med undantag för 4, 9, 39, 42, 47—49 och 55—56 §§ samt 3—5 och 10 kap.

Vid naturskyddsplanering och landskapsvård enligt denna lag skall ekonomiska, sociala och kulturella synpunkter samt regionala och lokala särdrag beaktas.

3 §

Europeiska gemenskapens direktiv

Genom denna lag genomförs rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (92/43/EEG), nedan habitatdirektivet, och rådets direktiv om bevarande av vilda fåglar (79/409/EEG), nedan fågeldirektivet, till andra delar än vad som gäller de djurarter som avses i 5 § jaktlagen (615/93).

4 §

Internationella fördrag

Utöver denna lag gäller vad som bestäms i de internationella fördrag som är bindande för Finland och gäller skydd av naturen eller av vilda arter.

Genom statsrådsbeslut kan närmare bestämmelser utfärdas om hur de förpliktelser som gäller lagens tillämpningsområde och ingår i dessa fördrag skall uppfyllas.

5 §

Gynnsam skyddsnivå

För de syften som nämns i 1 § skall naturvärden utformas så att en skyddsnivå som är gynnsam för landets naturtyper och vilda arter kan uppnås och bibehållas.

Skyddsnivån för en naturtyp är gynnsam då dess naturliga utbredningsområde och totala areal räcker till för att på sikt trygga att naturtypen och ekosystemets struktur och funktion bibehålls samt då skyddsnivån för de arter som är karakteristiska för naturtypen är gynnsam.

Skyddsnivån för en art är gynnsam då arten på sikt kan bibehålla sin livskraft i sin naturliga omgivning.

6 §

Förvaltningen av naturvården

Den högsta ledningen och övervakningen av naturvården och landskapsvården ankommer på miljöministeriet.

De regionala miljöcentralerna har i uppgift att främja och övervaka naturvården och landskapsvården inom sina områden.

Kommunerna skall främja naturvården och landskapsvården inom sina områden.

2 kap.

Naturskyddsplanering

7 §

Naturskyddsprogram

För att trygga naturvården av riksintresse kan naturskyddsprogram utarbetas, genom vilka områden reserveras för naturskyddsändamål.

Av ett naturskyddsprogram skall framgå vilket slags åtgärder som anses äventyra programmens syften.

8 §

Utarbetande och godkännande av naturskyddsprogram

Naturskyddsprogrammen utarbetas av miljöministeriet.

När naturskyddsprogram utarbetas skall de vars rätt eller fördel saken berör beredas möjlighet att bli hörda. När arbetet på ett naturskyddsprogram inleds skall miljöministeriet informera om detta så att det ska på förutsättningar för en offentlig debatt.

Naturskyddsprogram godkänns av statsrådets allmänna sammanträde.

9 §

Naturskyddsprogrammets rättsverkningar

I ett område som ingår i ett av statsrådet godkänt naturskyddsprogram är det förbjudet att vidta åtgärder som äventyrar skyddets syften (*åtgärdsbegränsning*). En åtgärdsbegränsning gäller trots eventuella besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Den regionala miljöcentralen kan bevilja tillstånd till avvikelser från den begränsning som avses i 1 mom., om skyddets syften inte nämnvärt äventyras.

När de statliga myndigheterna och inrättningarna planerar sina åtgärder och fattar beslut om att de skall vidtas, skall de se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av naturskyddsprogrammen.

3 kap.

Naturskyddsområden och naturminnesmärken

Naturskydd i områden som tillhör staten

10 §

Naturskyddsområden och förutsättningar för inrättandet av dem

Naturskyddsområden är

- 1) nationalparkerna,
- 2) naturreservaten och
- 3) de övriga naturskyddsområdena.

En allmän förutsättning för att ett naturskyddsområde skall kunna inrättas är att

- 1) det i området lever eller finns en art eller biotop som är hotad eller som är eller håller på att bli sällsynt, eller ett motsvarande ekosystem,
- 2) det i området finns en egenartad eller sällsynt naturformation,
- 3) området är speciellt naturskönt,
- 4) det i området finns en kulturbiotop som håller på att bli sällsynt,
- 5) detta är nödvändigt för att en gynnsam skyddsnivå för en naturtyp eller en art skall kunna bibehållas eller uppnås, eller

6) området i övrigt är så representativt, typiskt eller värdefullt att det är skäl att skydda det för att bevara naturens mångfald eller skönhet.

11 §

Nationalparker

Om inrättandet av och syftet med en nationalpark stadgas genom lag. Nationalparker kan inrättas enbart i områden som tillhör staten.

En nationalpark skall omfatta minst 1 000 hektar. Området skall ha betydelse som allmän natursevärdhet eller i övrigt för att öka naturkännedomen eller intresset för naturen.

12 §

Naturreservat

Om inrättandet av och syftet med ett naturreservat stadgas genom lag, om området är minst 1 000 hektar, i annat fall genom förordning. Ett naturreservat kan enbart inrättas i områden som tillhör staten.

Naturreservaten skall ha betydelse för att den naturliga utvecklingen skall säkras eller för vetenskaplig forskning eller undervisning.

13 §

Fridlysningsstadganden

I nationalparker och naturreservat är verksamhet som förändrar naturen förbjuden. I dessa områden är det förbjudet att

- 1) uppföra byggnader eller konstruktioner och att anlägga vägar,
- 2) ta marksubstanser eller gruvmineral och att skada markgrunden eller berggrunden,
- 3) dika,
- 4) ta eller skada svampar, träd, buskar eller andra växter eller delar av dem,
- 5) fånga, döda eller ofreda vilda ryggradsdjur och att förstöra deras bon samt att fånga eller samla ryggradslösa djur, och
- 6) vidta andra åtgärder som inverkar ogynnsamt på naturförhållandena i området, på landskapet eller på arternas fortbestånd.

Om möjligheten att förbjuda eller begränsa rätten att färdas, slå läger, stiga i land samt att hålla fordon inom naturskyddsområden stadgas i 18 §.

14 §

Undantag från fridlysningsstadgandena

I nationalparker och naturreservat är utan hinder av 13 § sådana åtgärder tillåtna som en ändamålsenlig skötsel och användning av naturskyddsområdet förutsätter och som inte äventyrar de syften för vilka området inrättades. I dessa områden är det tillåtet att

1) bygga, restaurera och sätta i stand byggnader och konstruktioner och att anlägga och underhålla stigar som behövs för vård och övervakning av området, för forskning, för guidning av allmänheten och utfärder och besök i området,

2) sköta och sätta i stand naturmiljön och kulturbiotoperna och återställa den naturliga utvecklingen,

3) anlägga sådana vägar som behövs för guidning i området,

4) plocka bär och nyttochamp,

5) meta och pilka,

6) bedriva renskötsel enligt lagen om renskötsel (848/90),

7) använda och underhålla vägar samt el- och telefonlinjer och därtill hörande anläggningar i området,

8) sätta i stand säkerhetsanordningar för sjöfarten och farleder samt utföra sådana små röjningsarbeten som behövs för säkerhetsanordningarna, samt

9) utföra kartläggnings- och lantmäteriarbeten.

I naturskyddsområden är det dessutom, när situationen kräver det, tillåtet att vidta nödvändiga åtgärder vid räddningstjänst, brandbekämpning, gränsövervakning, för att motverka djursjukdomar och för djurskydd.

Med avvikelse från 1 mom. 6 punkten kan den myndighet eller inrättning som svarar för förvaltningen av området begränsa renbetesgången i ett naturreservat av skäl som har att göra med naturforskning eller av andra särskilda skäl. Staten står för de kostnader som uppstår av stängsel och annat som behövs för att begränsa renarnas rörelse.

15 §

Tillståndskrävande undantag från fridlysningsstadgandena

Om syftet med att området inrättades inte äventyras, och med tillstånd av den myndighet eller inrättning som svarar för förvalt-

ningen av området är det i nationalparker och naturreservat tillåtet att

1) fånga eller döda djur, samla svampar och växter och delar av dem och att ta djurbon samt mineralprov för forskning eller andra vetenskapliga ändamål eller för undervisning,

2) decimera antalet individer av en växt- eller djurart, om arten har förökats sig alltför mycket eller annars blivit skadlig,

3) fiska även på annat sätt än mete och pilkning,

4) ta om hand vilt som fällt inom området,

5) uppföra byggnader och konstruktioner som ansluter sig till renskötseln,

6) göra geologiska undersökningar och bedriva malmletning, samt

7) landa med luftfarkost.

16 §

Undantag från fridlysningsstadgandena angående vissa områden

Genom förordning kan stadgas om andra undantag från fridlysningsstadgandena för nationalparker och naturreservat än de som nämns i 14 och 15 §§, om detta inte äventyrar syftet med att området inrättades. Undantagen kan gälla bland annat försvarsmaktens verksamhet, flygsäkerheten, rätten att jaga eller bedriva naturnäringar, eller beaktandet av samernas rättigheter när området används.

17 §

Övriga naturskyddsområden

Om inrättandet av övriga naturskyddsområden i statsägda områden och syftet därmed samt om fridlysningsstadganden som gäller dessa naturskyddsområden stadgas genom förordning. Forststyrelsen kan dock i områden som är i dess besittning besluta inrätta högst 100 hektar stora naturskyddsområden och meddela fridlysningsbestämmelser för dessa.

Försvarsministeriet kan i områden i dess besittning besluta inrätta naturskyddsområden och meddela fridlysningsbestämmelser för dessa.

Beträffande fridlysningsbestämmelserna för övriga naturskyddsområden gäller i tillämpliga delar 13—15 §§.

18 §

Begränsningar i rätten att färdas i naturskyddsområden

I naturreservat är det endast med tillstånd av den myndighet eller inrättning i vars besittning området är tillåtet att färdas på andra ställen än på särskilt anvisade vägar, stigar och områden.

En bestämmelse som förbjuder eller begränsar rätten att färdas, slå läger, stiga i land eller att hålla båt, fartyg eller annat fordon kan skrivas in i beslutet om att inrätta en nationalpark eller ett annat naturskyddsområde eller i ordningsstadgan för parken eller området. En förutsättning för att vistelse och landstigning i ett område skall kunna förbjudas eller begränsas är att detta krävs för att bevara djurlivet eller växtlivet i området.

19 §

Skötsel- och nyttjandeplan

En skötsel- och nyttjandeplan som definierar de åtgärder som behövs för att parken skall uppfylla sitt syfte skall göras upp för skötseln och användningen av nationalparkerna. En skötsel- och nyttjandeplan kan vid behov göras upp även för naturreservat och för övriga naturskyddsområden.

Skötsel- och nyttjandeplanen utarbetas av den myndighet eller inrättning i vars besittning området är. Planen fastställs av miljöministeriet.

20 §

Ordningsstadga

En ordningsstadga med sådana nödvändiga begränsningar i användningen av området som baserar sig på 18 § 2 mom. skall med tanke på dem som använder området utarbetas för varje nationalpark. Ordningsstadgor kan vid behov utarbetas även för naturreservat och övriga naturskyddsområden.

Ordningsstadgan utfärdas av den myndighet eller inrättning i vars besittning området är.

21 §

Bestämning och utmärkning av gränserna för naturskyddsområden

Av ett naturskyddsområde bildas en fastighet enligt lagen om fastighetsbildning (554/95). Lantmäteriverket meddelar närmare anvisningar om fastighetsbildning och bestämning av gränser.

Naturskyddsområdet skall klart och tydligt märkas ut i terrängen. När det gäller vattenområden kan gränserna märkas ut endast på kartan. Miljöministeriet utfärdar närmare bestämmelser om sätten att märka ut gränserna för naturskyddsområden.

22 §

Införlivning av områden i ett naturskyddsområde

Ett område som övergått i statens ägo och om vars användning för utvidgning av ett naturskyddsområde beslut har fattats i samband med förvärvet eller fångtet anses höra till naturskyddsområdet.

Ett område som är beläget i anslutning till en nationalpark och ägs av ett annat offentligt samfund än staten kan med samfundets samtycke införlivas i nationalparken.

Vid fastighetsbildning som gäller ett område som skall införlivas i ett naturskyddsområde iakttas 21 § 1 mom. Införlivningen skall kungöras på kommunens anslagstavla på det sätt som stadgas i lagen om offentliga kungörelser (34/25).

23 §

Naturminnesmärken

Ett träd, en dunge, ett flyttblock eller en motsvarande naturformation som på grund av sin skönhet, sällsynthet, betydelse i landskapet, sitt vetenskapliga värde eller av annan motsvarande anledning kräver särskilt skydd kan fridlysas som naturminnesmärke.

Om fridlysning av naturminnesmärken beslutar den myndighet eller inrättning i vars besittning det område är där naturminnesmärket finns. Myndigheten eller inrättningen skall se till att naturminnesmärket märks ut klart och tydligt.

Det är förbjudet att skada eller förstöra ett fridlyst naturminnesmärke.

Naturskydd i områden som tillhör enskilda

24 §

Inrättandet av naturskyddsområden

Den regionala miljöcentralen kan på markägarens ansökan eller med hans samtycke inrätta ett naturskyddsområde enligt 10 § 1 mom. 3 punkten i ett område som avses i 10 § 2 mom. När det provas om området skall inrättas skall även andra synpunkter som gäller det allmänna bästa beaktas.

Beslutet om att inrätta ett naturskyddsområde enligt 1 mom. skall innehålla nödvändiga bestämmelser om skydd av områdets natur och vid behov om dess skötsel. En bestämmelse i beslutet kan även förbjuda eller begränsa rätten att färdas i ett naturskyddsområde eller en del av det, om detta krävs för att bevara djurlivet eller växtlivet. Beslut om att inrätta ett naturskyddsområde får inte meddelas, om inte markägaren och den regionala miljöcentralen har kommit överens om fridlysningsbestämmelserna och om ersättningar som föranleds av fridlysningen.

Den regionala miljöcentralen kan utan markägarens ansökan eller samtycke inrätta ett naturskyddsområde även i ett privatägt område, om detta ingår i ett naturskyddsprogram som statsrådet godkänt. Fridlysningsbestämmelserna får inte utan markägarens samtycke begränsa markanvändningen mer än vad som följer av det skyddsprogram i vilket området ingår. Markägaren och kommunen skall ges tillfälle att bli hörda innan beslutet meddelas.

Om utmärkningen av naturskyddsområden gäller i tillämpliga delar 21 §. Inrättandet av ett naturskyddsområde skall antecknas även i fastighetsregistret.

25 §

Tidsbegränsad fridlysning av ett område

För att främja naturvården eller landskapsvården kan den regionala miljöcentralen och markägaren ingå ett avtal om att ett område som avses i 10 § 2 mom. blir fridlyst för viss tid, antingen helt och hållet eller i fråga

om vissa åtgärder. Sådana avtal kan ingås för högst 20 år i sänder.

Ett avtal som avses i 1 mom. förblir i kraft, även om området går över till en ny ägare.

En anteckning om fridlysningsavtalet skall göras i fastighetsregistret.

26 §

Naturminnesmärken på privatägd mark

Kommunen beslutar på ansökan av områdets ägare eller med hans samtycke enligt 23 § om fridlysning av ett naturminnesmärke som finns på privatägd mark. Om utmärkning och fridlysning av naturminnesmärken gäller nämnda paragraf.

27 §

Hävning av fridlysningen av ett naturskyddsområde

Den regionala miljöcentralen kan på ansökan av områdets ägare eller den som har intresse i saken eller på förslag av miljöministeriet helt eller delvis häva skyddet av ett privatägt område eller lindra fridlysningsbestämmelserna, om områdets naturvärden har minskat väsentligt eller om fridlysningen av området står i vägen för ett projekt eller en plan av ytterst stort allmänt intresse.

Miljöministeriets utlåtande skall inhämtas genom ansökan. Om ärendet har väckts av miljöministeriet, eller den som har intresse i saken, skall områdets ägare ges tillfälle att bli hörd.

Om miljöcentralen på ansökan av områdets ägare häver skyddet eller väsentligt lindrar fridlysningsbestämmelserna för området, kan som villkor för detta ställas att ägaren helt eller delvis återbetalar den ersättning han fått.

Hävningen av skyddet skall antecknas i fastighetsregistret.

28 §

Hävning av fridlysningen av ett naturminnesmärke

Kommunen kan på ansökan av ägaren eller på förslag av den regionala miljöcentralen häva fridlysningen av ett naturminnesmärke som avses i 26 §, om det inte längre

finns grund för fridlysningen eller om den står i vägen för ett projekt eller en plan av betydande allmänt intresse.

Den regionala miljöcentralens utlåtande skall inhämtas om ansökan. Om ärendet har väckts av den regionala miljöcentralen, skall områdets ägare ges tillfälle att bli hörd.

4 kap.

Skydd av naturtyper

29 §

Skyddade naturtyper

Områden som hör till följande naturtyper och befinner sig i naturtillstånd eller i ett därmed jämförbart tillstånd får inte ändras så att detta äventyrar naturtypens karaktäristiska drag:

- 1) naturliga dungar som till betydande del består av ädla lövträd,
- 2) hassellundar,
- 3) klubbalskärr,
- 4) sandstränder i naturtillstånd,
- 5) ängar vid havsstranden,
- 6) trädlösa eller av naturen trädfattiga sanddyner,
- 7) enbevuxen ängsmark,
- 8) lövängar, samt
- 9) stora enstaka träd och trädgrupper som dominerar ett öppet landskap.

Genom förordning utfärdas närmare stadganden om de naturtyper som avses i 1 mom.

30 §

Ikraftträdelse av förbud

Det förbud som avses i 29 § 1 mom. träder i kraft när den regionala miljöcentralen har fattat beslut om gränserna för det område som hör till den skyddade naturtypen och delgivit områdets ägare och innehavare beslutet. Förbudet meddelas efter anslag och det skall kungöras på kommunens anslagstavla på det sätt som stadgas i lagen om offentliga kungörelser.

Beslut som avses i 1 mom. är i kraft trots eventuella besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Har naturvärdena i ett område som hör till en skyddad naturtyp gått förlorade, kan

skyddet av området hävas. Om förfarandet gäller då 1 mom.

31 §

Befogenhet att avvika från förbud

Den regionala miljöcentralen kan i enskilda fall bevilja undantag från förbudet i 29 § 1 mom., om detta inte allvarligt äventyrar syftet med att naturtypen i fråga skyddats eller om skyddet står i vägen för ett projekt eller en plan av ytterst stort allmänt intresse.

5 kap.

Landskapsvård

32 §

Landskapsvårdsområden

Landskapsvårdsområden kan inrättas för att bevara och vårda landskapsbilden eller kulturlandskapets skönhet, dess historiska särdrag eller andra därmed sammanhängande särskilda värden.

33 §

Inrättande av landskapsvårdsområden

Beslut om inrättandet av och syftet med landskapsvårdsområden av riksintresse fattas av miljöministeriet. Beträffande övriga landskapsvårdsområden fattas beslutet av den regionala miljöcentralen på förslag av ett förbund på landskapsnivå.

34 §

Bestämmelser om landskapsvårdsområden

I beslutet att inrätta ett landskapsvårdsområde kan tas in de bestämmelser som behövs för att bevara väsentliga drag i landskapet. Bestämmelserna får dock inte medföra betydande olägenheter för fastighetsägaren.

Den regionala miljöcentralen kan i enskilda fall bevilja undantag från bestämmelserna om landskapsvårdsområden.

De bestämmelser om landskapsvårdsområden som hör till byggnadslagstiftningen tillämpas inte på områden för vilka det finns en gällande stadsplan, byggnadsplan, strandplan eller fastställd generalplan.

35 §

Hävning av skyddet

Vad 33 § stadgar om inrättande av landskapsvårdsområden gäller i tillämpliga delar på motsvarande sätt då skyddet hävs eller beslutet om området ändras.

Skyddet av ett landskapsvårdsområde får hävas eller skyddsbestämmelserna lindras, om landskapets värde har minskat väsentligt eller om skyddet står i vägen för ett projekt eller en plan av stort allmänt intresse.

36 §

Reklam- och förbudsskyltar

Utanför stads- och byggnadsplaneområden är det förbjudet att sätta upp konstruktioner, anordningar, texter och bilder utomhus i reklam- eller något annat kommersiellt syfte (*utomhusreklam*).

Förbudet i 1 mom. gäller inte kallelser till sammanträden, informationsmöten, nöjeställningar eller andra sådana sammankomster och inte affischer som gäller val eller folkomröstningar. I en byggnad och i dess närhet får också affischeras den verksamhet som idkas på platsen och de varor som säljs där. Affischen skall utformas och sättas upp så att den så väl som möjligt harmonierar med omgivningen.

I ett mark- eller vattenområde får inte sättas upp en skylt med förbud mot att färdas eller stiga i land i området eller som annars begränsar allemansrätten och för vars uppsättning det inte finns någon lagstadgad grund.

Den regionala miljöcentralen kan bevilja undantag från förbudet i 1 mom., om detta anses nödvändigt med tanke på trafik eller turism eller någon annan liknande orsak.

6 kap.

Artskydd

37 §

Tillämpningsområde

Stadgandena i detta kapitel tillämpas på vilt levande växt- och djurarter som förekommer naturligt i Finland. Stadgandena tillämpas dock inte på vilt och icke fredade djur som avses i 5 § jaktlagen, inte heller på fisk som har ekonomisk betydelse. Med avvikelse från detta stadgas i 49 § om dess tillämpningsområde.

Vad detta kapitel stadgar om arter skall på motsvarande sätt tillämpas på underarter, raser, stammar och former.

Vad detta kapitel stadgar om växter och växtarter skall på motsvarande sätt tillämpas på svampar och svamparter.

38 §

Fridlysning av djurarter

De däggdjur och fåglar som faller inom tillämpningsområdet för detta kapitel är fridlysta.

Om existensen av en djurart som inte hör till däggdjuren eller fåglarna blir hotad, eller om fridlysning av någon annan anledning visar sig behövlig, kan en sådan art genom förordning fridlysas i hela landet eller i en del av landet.

Om fridlysning av djurarter som avses i 5 § jaktlagen stadgas i jaktlagen. Om import och frisläppning i naturen av främmande arter av däggdjur och fåglar stadgas i jaktlagen, lagen om djursjukdomar (55/80) och djurskyddslagen (247/96).

39 §

Fridlysningsstadganden

I fråga om individer som hör till de fridlysta djurarterna är det förbjudet att

- 1) avsiktligt döda eller fånga dem,
- 2) ta bon samt ägg och individer i andra utvecklingsstadier, att flytta dem eller att avsiktligt skada dem på något annat sätt, och

3) avsiktligt störa dem, i synnerhet under förökningsstiden, på viktiga rastplatser under flyttningen eller på platser som annars är viktiga under deras livscykel.

Ett på behörigt sätt utmärkt boträd för en fridlyst fågel och ett boträd där en stor rovfågel häckar och där boet är i regelbunden användning och klart synligt är fridlyst.

Miljöministeriet kan förbjuda sådana metoder att fånga ryggradslösa djur som kan visa sig skadliga i naturvårdshänseende.

40 §

Fridlysta djur som påträffas döda

Ett fridlyst djur som påträffas dött får inte tas om hand. Ett sådant djur kan dock tillställas polisen eller sändas till undersökning i syfte att fastställa dödsorsaken.

Om ett dött djur som avses i 1 mom. efter lämplig behandling har vetenskapligt värde eller värde med tanke på undervisning eller samlarvärde, får det tas om hand och överlåtas till naturvetenskapliga centralmuseet, något annat vetenskapligt museum eller en motsvarande inrättning eller högskola eller, med tillstånd av den regionala miljöcentralen, till någon annan än de här nämnda.

Vad denna paragraf stadgar gäller inte de djurarter som avses i 49 §.

41 §

Fridlysta djur som påträffas i hjälplöst tillstånd

Ett fridlyst djur som påträffas sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd skall i mån av möjlighet ges hjälp. Djuret kan tas om hand för transport till vård och för tillfällig vård. I övrigt skall djurskyddslagen iakttas.

42 §

Fridlysning av växtarter

Om existensen av en vild växtart blir hotad, eller om fridlysning av någon annan anledning visar sig behövlig, kan en sådan art fridlysas genom förordning i hela landet eller i en del av landet.

Det är förbjudet att plocka, samla eller klippa av en fridlyst växt eller en del av den, att ta den med roten eller att förstöra

den. Detsamma gäller i tillämpliga delar fridlysta växters frön.

43 §

Begränsning av spridningen av arter av främmande ursprung

En djurart av främmande ursprung, om vilken inte stadgas i jaktlagen eller i lagen om fiske, får inte släppas ut i naturen, om det finns anledning att befara att detta kan ge upphov till ett permanent bestånd.

Växtarter av vilka det inte finns vilt levande permanenta bestånd i Finland får inte planteras eller sås utanför gårdar, åkrar, byggda områden eller andra områden som tagits i särskilt bruk, inte heller i naturliga vattendrag, om det finns anledning att befara att detta kan ge upphov till ett permanent bestånd. Detta gäller emellertid inte plantering eller sådd av träd inom skogsbruket.

Om det är känt att en växtart eller djurart av främmande ursprung lätt sprider sig i naturen och det finns grundad anledning att befara att den kan bli skadlig för hälsan eller bli till skada för våra ursprungliga arter, kan miljöministeriet meddela de föreskrifter som behövs för att begränsa artens spridning. I bekämpningen av djursjukdomar efterföljs stadganden i lagen om djursjukdomar.

44 §

Internationell handel med hotade arter

Miljöministeriet är den förvaltningsmyndighet som avses i rådets förordning (EEG) nr 3626/82 om genomförande i gemenskapen av konventionen om reglering av handel med vissa utrotningshotade vilda djur och växter. I ärenden som gäller beviljande av tillstånd och certifikat är dock Finlands miljöcentral den behöriga myndighet som förordningen avser. Ministeriet meddelar vid behov närmare föreskrifter om verkställigheten av den Europeiska gemenskapens förordning om tillämpningen av avtalet om internationell handel av utrotningshotade arter av vilda djur och växter enligt de föreskrifter om harmonisering av beviljande av beviljningar inom gemenskapen för verkställandet av kommissionens förordning (EEG) nr 3418/83.

Tullverket har i uppgift att övervaka att bestämmelserna i gemenskapens förordningar iakttas vid import, export, återutförsel och transitering.

45 §

Handel med fridlysta arter

Det är förbjudet att utan tillstånd av den regionala miljöcentralen importera, exportera, sälja, byta, saluföra eller byteshandla med individer eller delar eller avledningar av fridlysta växt- eller djurarter som inte hör till dem som avses i 44 §.

46 §

Hotade arter

Genom förordning kan stadgas att en sådan vild art vars naturliga fortlevnad i Finland är i fara förklaras hotad.

47 §

Arter som kräver särskilt skydd

Genom förordning kan stadgas att en sådan hotad art som uppenbart hotas av utrotning åtnjuter särskilt skydd. Miljöministeriet skall vid behov utarbeta program för att återuppliva beståndet eller bestånden av arter som kräver särskilt skydd.

Det är förbjudet att förstöra eller försämra förekomstplatser som är viktiga för att en art som kräver särskilt skydd skall kunna fortleva.

Ett förbud som avses i 2 mom. träder i kraft när den regionala miljöcentralen har fattat beslut om gränserna för den plats där en art som kräver särskilt skydd förekommer och delgivit områdets ägare och innehavare beslutet. Förbudet meddelas efter anslag och det skall kungöras på kommunens anslagstavla på det sätt som stadgas i lagen om offentliga kungörelser. Beslutet är i kraft trots eventuella besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Om upphävning av skyddet av platsen där en art som kräver speciellt skydd förekommer gäller vad 30 § 3 mom. stadgar om hävning av skyddet av ett område som hör till en skyddad naturtyp.

48 §

Undantag från fridlysningsbestämmelserna

Vad 39 § och 42 § 2 mom. stadgar hindrar inte att marken används för jordbruk eller skogsbruk eller byggande, inte heller ändamålsenlig användning av en byggnad eller anordning. Då skall det emellertid undvikas att fridlysta djur och växter skadas eller störs, om detta är möjligt utan avsevärda merkostnader.

Den regionala miljöcentralen kan bevilja undantag från den fridlysning som stadgas i 39, 42 och 47 §§, så länge en gynnsam skyddsnivå för arten bibehålls. Om ansökan gäller hela landet, beviljas undantaget av miljöministeriet. Till ett beslut om undantag kan behövliga villkor fogas.

Denna paragraf gäller inte de växt- och djurarter som avses i 49 §.

49 §

Europeiska gemenskapens specialbestämmelser om artskydd

Det är förbjudet att förstöra och försämra de klart identifierbara platser där individer av de djurarter som nämns i bilaga IV (a) till habitatdirektivet förökar sig och rastar.

Det är förbjudet att inneha, transportera, sälja och byta samt att saluföra och byteshandla med individer av djurarter, i habitatdirektivets bilaga IV (a) förutom de viltarter som avses i jaktlagens 5 § och de djur som inte är fridlysta. Förbuden gäller även de växter samt de växtarter som avses i bilaga IV (b) samt delar eller avledningar av dem. Detsamma gäller de fåglar som nämns i artikel 1 i fågeldirektivet, med de undantag som följer av direktivets artikel 6.2 och 6.3.

Den regionala miljöcentralen kan i enstaka fall ge tillstånd att avvika från förbudet i mom. 1 i denna paragraf samt från förbuden i 2 mom. till den del som berör djur- och växtarter i 39 § och 42 § 2 mom. på de grunder som nämns i direktivets artikel 16.1. Beträffande de fåglar som avses i artikel 1 i fågeldirektivet kan undantag på motsvarande sätt beviljas på de grunder som nämns i direktivets artikel 9.

Finlands miljöcentral kan i enskilda fall bevilja undantag från ett förbud i 2 mom. i denna paragraf på de grunder som nämns i

direktivets artikel 16.1. Beträffande de fåglar som avses i artikel 1 i fågeldirektivet kan undantag på motsvarande sätt beviljas på de grunder som nämns i direktivets artikel 9.

7 kap.

Förverkligande av naturskyddet

50 §

Genomförande av naturskyddsprogram

Miljöministeriet skall utan dröjsmål börja genomföra godkända naturskyddsprogram. Då ordningsföljden för genomförandet övervägs skall betydelsen av de värden som skall skyddas och de faktorer som hotar dem beaktas så långt som möjligt.

Det sätt på vilket ett område skyddas skall anpassas till syftet med skyddet. Skyddet skall så långt som möjligt genomföras med frivilliga medel.

Miljöministeriet kan besluta att till vissa delar avstå från att genomföra ett naturskyddsprogram, om områdets naturvärden har minskat väsentligt, om detta inte påtagligt äventyrar syftet med skyddet, eller om programmet hindrar att ett projekt som är nödvändigt med tanke på ett viktigt allmänt intresse genomförs.

51 §

Ägarens rätt att kräva inlösnings

När fyra år har gått sedan ett beslut att godkänna ett naturskyddsprogram fattades och beslutet har vunnit laga kraft har ägaren till ett område som ingår i programmet rätt att kräva att området inlöses, om programmet inte har genomförts i detta område eller överenskommelse om saken inte har träffats.

Inlösningsen anhängiggörs genom en ansökan hos lantmäteribråen om förordnande om inlösningsförrättning.

52 §

Statens inlösningsrätt

För att inrätta ett naturskyddsområde eller för att på något annat sätt förverkliga det skydd som avses i denna lag har statsrådet rätt att lösa in fast egendom och särskilda rättigheter i den ordning som lagen om in-

lösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/77) stadgar.

Miljöministeriet får utan tillstånd av statsrådet lösa in ett område som ingår i ett naturskyddsprogram som vunnit laga kraft, eller nyttjanderätten till ett sådant område. Detsamma gäller ett område vars gränser i ringa utsträckning avviker från vad som anges i naturskyddsprogrammet, under förutsättning att naturvården eller något annat allmänt intresse kräver inlösning.

Innan en inlösning som avses i 1 eller 2 mom. företas skall underhandlingar föras med ägaren, om detta är möjligt utan avsevärda svårigheter.

53 §

Statens ersättningsskyldighet

Om ett beslut som har fattats med stöd av 29 eller 47 § åsamkar fastighetsägaren eller innehavaren av en särskild rättighet betydelsefull olägenhet, har han rätt att av staten få full ersättning därför. Ersättningsskyldighet uppkommer inte förrän ägaren med stöd av 31 § eller 48 § 2 mom. har ansökt om tillstånd att få avvika från förbudet och ansökan har avslagits. Om det är uppenbart att förutsättningar för beviljande av tillstånd saknas kan förrättningen för att bestämma ersättningen inledas utan tillståndsansökan.

Om den regionala miljöcentralen med stöd av 24 § 3 mom. har fattat beslut om att inrätta ett naturskyddsområde och beslutet åsamkar fastighetsägaren betydelsefull olägenhet, är staten när ägaren så kräver skyldig att betala ersättning för olägenheten.

Om överenskommelse inte har kunnat nås om ersättning eller andra alternativa sätt att genomföra skyddet, kan en ansökan om förrättning för att fastställa de ersättningar som avses i 1 och 2 mom. göras hos den behöriga lantmäteribyrån. När ersättningen fastställs skall lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter iakttas. På ersättning för inskränkningar i rätten att nyttja ett område skall betalas ränta enligt 95 § 1 mom. i nämnda lag från den dag då områdets ägare hos lantmäteribyrån har ansökt om förordnande om ersättningsförrättning.

Om ett beslut i ett tillståndsärende som fattats med stöd av 66 § 1 mom. begränsar användningen av fastigheten så att områdets ägare åsamkas de olägenheter som avses i

1 mom., gäller om rätten till ersättning vad den lag stadgar med stöd av vilken beslutet fattats. Eventuell ersättningsskyldighet ankommer dock alltid på staten.

54 §

Periodisering av ersättningen

En ersättning som bestäms enligt 53 § kan då den regionala miljöcentralen så kräver betalas i högst fyra årliga poster.

På betalningsposterna skall betalas den ränta som avses i 53 § 3 mom. för tiden efter att av den första ersättningsposten betalats.

8 kap.

Åtgärdsförbud, tvångsmedel och straff

55 §

Tillfälligt åtgärdsförbud

Den regionala miljöcentralen kan för högst två år förbjuda sådan användning av ett i 10 § 2 mom. avsett område som kan äventyra syftet med skyddet av området. Miljöcentralens beslut skall iakttas trots ändrings sökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Om skyddet senare förfaller och områdets ägare har åsamkats betydelsefull olägenhet av åtgärdsförbudet, har han rätt att av staten få ersättning för detta. Detsamma gäller, om ett naturskyddsprogram med stöd av 50 § 3 mom. inte genomförs.

Beslut om ersättning fattas av den regionala miljöcentralen på ansökan.

56 §

Åtgärdsförbud i områden där inlösning har anhängiggjorts

Om tillstånd till inlösning av ett område eller av en särskild rättighet har beviljats med stöd av 52 § 1 mom., får sådana åtgärder inte vidtas i området som kan äventyra inlösningsens syfte. Detta förbud är i kraft från det att beslutet om inlösning har delgivits områdets ägare eller innehavare.

I ett område som miljöministeriet får in-

lösa utan särskilt tillstånd tillämpas på motsvarande sätt 1 mom.

57 §

Tvångsmedel

Den som underlåter att följa denna lag eller de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den eller vidtar åtgärder som strider mot dem kan av den regionala miljöcentralen förbjudas att fortsätta eller upprepa gärningen eller underlåtelsen och vid vite eller hot om avbrytande förpliktas att inom utsatt tid avhjälpa det rättsstridiga tillståndet eller att fullgöra vad han har underlåtit, eller hotas med att behövliga åtgärder kommer att vidtas på hans bekostnad. Miljöcentralens beslut skall iakttas även om ändring söks, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Den som åsamkats olägenhet har rätt att göra ett ärende som avses i 1 mom. anhängigt vid den regionala miljöcentralen, om hans avsikt med anhängiggörandet är att förhindra att naturen förstörs eller att naturvärden försämrats på ett sätt som inte är av ringa betydelse. Samma rätt tillkommer en registrerad sammanslutning som avses i 61 § 3 mom. inom sitt verksamhetsområde samt kommunen.

I ärenden som gäller vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrott skall i övrigt viteslagen (1113/90) iakttas.

58 §

Straff

Om straff för miljöförstöring eller för naturskyddsbrott som strider mot denna lag stadgas i 48 kap. 1—5 §§ strafflagen.

Den som avsiktligt eller av oaktsamhet

1) bryter mot stadganden eller bestämmelser som för att skydda naturen utfärdats i denna lag eller med stöd av den, eller som köper eller tar emot något som erhållits genom brott mot ett sådant stadgande eller en sådan bestämmelse,

2) tar i besittning, överlåter, i kommersiellt syfte offentligt förevisar, säljer, håller till salu, erbjuder eller transporterar för försäljning, importerar eller exporterar ett djur eller en växt eller en del eller avledning därav i strid med 40 eller 45 § eller 49 § 2 och 4 mom., eller som

3) importerar eller exporterar eller via finländskt område transiterar ett djur eller en växt som avses ovan eller en del eller en avledning därav utan tillstånd eller certifikat som avses i de förordningar som nämns i 44 §,

skall, om inte gärningen skall bestraffas som naturskyddsbrott, för *naturskyddsförseelse* dömas till böter.

59 §

Förverkandepåföljd

Den som gjort sig skyldig till en gärning som avses i 58 § skall dömas att till staten förverka vad han vunnit genom brottet, eller motsvarande värde. Han skall dock alltid dömas att förverka åtminstone det värde som en fridlyst växt eller ett fridlyst djur har som representant för sin art. Miljöministeriet fastställer riktgivande värden för fridlysta djur och växter. I övrigt iakttas 2 kap. 16 § strafflagen.

60 §

Rätt till omhändertagande

En vakt anställd av den myndighet eller inrättning som svarar för förvaltningen av ett naturskyddsområde och, i fråga om naturskyddsområden som ägs av någon annan än ett offentligt rättsligt samfund även områdets ägare, har rätt att omhänderta jakt-, insamlings- eller andra redskap som använts eller som uppenbarligen är avsedda att användas i strid med de stadganden eller bestämmelser som skall iakttas i naturskyddsområdet. Samma rätt till omhändertagande gäller djur som olovligen fångats eller växter som olovligen tagits i ett naturskyddsområde samt allt annat sådant som det är förbjudet att ta eller använda i ett naturskyddsområde.

9 kap.

Ändringssökande

61 §

Besvär

Besvär över ett beslut av statsrådet eller ministeriet får anföras hos högsta förvalt-

ningsdomstolen. Besvär får anföras på den grunden att beslutet strider mot lag.

Besvär över ett beslut av Forststyrelsen, Finlands miljöcentral, Skogsforskningsinstitutet eller en regional miljöcentral samt över ett beslut av en kommunal myndighet med stöd av 26 och 28 §§ får anföras hos länsrätten. Den behöriga länsrätten bestäms enligt 12 § förvaltningsprocesslagen (586/96), dock så att den behöriga länsrätten vid besvär över beslut av den regionala miljöcentralen är den länsrätt inom vars domkrets huvuddelen av det ifrågavarande området ligger.

Besvärsrätt tillkommer den vars rätt eller fördel saken kan röra. I andra ärenden än sådana som gäller ersättning tillkommer besvärsrätt även kommunen i fråga. I andra ärenden än sådana som gäller ersättning samt undantagslov som avses i 31 § och 48 § 2 mom. tillkommer besvärsrätt även sådana registrerade lokala och regionala sammanslutningar vars syfte är att främja naturvården eller miljövården. I fråga om statsrådsbeslut om godkännande av ett naturskyddsprogram tillkommer besvärsrätt också riksomfattande sammanslutningar av det slag som nämnts samt riksomfattande sammanslutningar som bevakar markägarnas intressen.

Beträffande besvär gäller i övrigt förvaltningsprocesslagen.

62 §

Besvär över länsrättens beslut

Besvär över beslut som länsrätten har fattat med stöd av denna lag får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen.

Beträffande besvärsrätten gäller 61 § 3 mom. Om länsrätten har ändrat eller upphävt en myndighets beslut, har dock även den myndighet som fattat beslutet besvärsrätt.

63 §

Besvär över beslut enligt annan lag

Utöver vad som särskilt stadgas om sökande av ändring har den regionala miljöcentralen rätt att besvara sig över ett sådant beslut enligt någon annan lag som gäller

beviljande av tillstånd eller godkännande av en plan, när besvärsgunden är att beslutet strider mot denna lag eller stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

10 kap.

Särskilda stadganden om Europeiska gemenskapens nätverk Natura 2000

64 §

Nätverket Natura 2000

Till Europeiska gemenskapens nätverk Natura 2000 hör i Finland

1) de fågelskyddsområden som anmälts till Europeiska gemenskapens kommission på grundval av fågeldirektivet och

2) de områden som kommissionen eller rådet på grundval av habitatdirektivet har godkänt som områden av gemenskapsintresse.

Vad 8 § stadgar om utarbetande och godkännande av naturskyddsprogram skall i tillämpliga delar iaktas då förslag utarbetas om områden som skall införlivas i Natura 2000. Parterna hörs dock genom att förslaget kungörs på kommunens anslagstavla på det sätt som stadgas i lagen om offentliga kungörelser. Dessutom skall kungörelsen offentliggöras i tillräckligt god tid genom annonsering i minst en tidning med allmän spridning på orten. Kungörelsekostnaderna betalas av statens medel. Uppgifter om förslaget skall under kungörelsetiden finnas tillgängliga i kommunen.

Om rätten att anföras besvär över statsrådets beslut gäller på motsvarande sätt 61 § 1, 3 och 5 mom.

65 §

Bedömning av projekt och planer

Om ett projekt eller en plan i sig eller i samverkan med andra projekt eller planer sannolikt på ett betydande sätt minskar naturvärdena i ett område som statsrådet föreslagit för Natura 2000 eller som redan införlivats i nätverket, skall den som genomför projektet eller gör upp planen, om inte det bedömningsförfarande som avses i 2 kap. lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/94) skall tillämpas på pro-

jektet, på behörigt sätt bedöma dessa konsekvenser. Detsamma gäller ett projekt eller en plan utanför området som sannolikt har betydande skadliga verkningar som når området.

Den myndighet som beviljar tillståndet eller godkänner planen skall se till att den bedömning som avses i 1 mom. har gjorts. Myndigheten skall därefter begära utlåtande därom av den regionala miljöcentralen och av den som förvaltar naturskyddsområdet. Om miljöcentralen själv genomför projektet, ges utlåtandet i stället av miljöministeriet. Utlåtande skall ges utan dröjsmål och senast inom sex månader.

En myndighet som på grundval av anmälningsskyldighet som bestämts i lag eller förordning har fått anmälan om ett projekt eller en plan som avses i 1 mom. skall inom ramen för sina befogenheter vidta åtgärder för att avbryta genomförandet av projektet eller planen tills den bedömning som avses i 1 mom. har gjorts och de utlåtanden som avses i 2 mom. inhämtats. Myndigheten skall också underrätta den regionala miljöcentralen om saken i så god tid att miljöcentralen hinner vidta motsvarande åtgärder.

66 §

Beviljande av tillstånd samt godkännande och fastställande av planer

En myndighet får inte bevilja tillstånd att genomföra ett projekt eller godkänna eller fastställa en plan, om bedömnings- och utlåtandeförfarandet enligt 65 § 1 och 2 mom. visar att projektet eller planen försämrar naturvärdena i ett område som statsrådet föreslagit för Natura 2000 eller som redan införlivats i nätverket.

Utan hinder av 1 mom. får tillståndet dock beviljas eller planen godkännas eller fastställas, om statsrådets allmänna sammanträde beslutar att projektet eller planen skall genomföras av ett skäl som är tvingande på grund av ett ytterst viktigt allmänt intresse och det inte finns någon alternativ lösning.

Om det i området finns en sådan prioriterad naturtyp som avses i bilaga I till habitatdirektivet eller en sådan prioriterad art som avses i bilaga II till direktivet, är en ytterligare förutsättning att det finns skäl till beslutet på grund av mycket viktiga gynnsamma verkningar på människans hälsa, på den allmänna säkerheten eller på miljön nå-

gon annanstans eller att det finns något annat tvingande skäl som är betingat av ett ytterst viktigt allmänt intresse och som kräver att tillståndet beviljas eller planen godkänns eller fastställs. I det sistnämnda fallet skall kommissionens utlåtande inhämtas.

67 §

Specialfall

Vad 65 och 66 §§ stadgar gäller på motsvarande sätt områden i fråga om vilka kommissionen har meddelat att den kommer att inleda underhandlingar om deras införlivning i nätverket Natura 2000.

Om kommissionen inte godkänner ett område som statsrådet föreslagit för Natura 2000, eller om rådet beslutar att inte införliva i Natura 2000 ett område om vilket underhandlingar förts, upphör tillämpningen av 65 och 66 §§. Då skall på motsvarande sätt iakttas 55 § 2 mom.

68 §

Förverkligande av nätverket Natura 2000

Områden som införlivats i nätverket Natura 2000 skall så snabbt som möjligt och senast inom sex år efter att kommissionen eller rådet har godkänt området som ett område av gemenskapsintresse skyddas på ett sätt som motsvarar syftet med skyddet. I de fågelskyddsområden som avses i 64 § 1 mom. 1 punkten skall skyddet dock genomföras utan dröjsmål sedan området har anmälts till kommissionen.

69 §

Hävning av skyddet och ersättning för försämring av nätverket

Skyddet enligt detta kapitel av ett område som införlivats i Natura 2000 kan hävas eller fridlysningsbestämmelserna för området lindras endast under de förutsättningar som nämns i 65 § 1 och 2 mom. samt 66 § 2 och 3 mom.

Om skyddet av ett område som införlivats i Natura 2000 hävs, om fridlysningsbestämmelserna för området lindras eller om en myndighet med stöd av 66 § 2 eller 3 mom. har beviljat ett tillstånd eller godkänt eller fastställt en plan, och om detta leder till att nätverket blir mindre sammanhängande eller

att naturvärdena försämrats, skall miljöministeriet omedelbart vidta åtgärder för att kompensera detta.

11 kap.

Särskilda stadganden

70 §

Avgiftsfria beslut

Beslut om naturskyddsområden, landskapsvårdsområden och naturminnesmärken som har meddelats med stöd av denna lag samt beslut som har meddelats med stöd av 30 § 1 mom. och 47 § 3 mom. är avgiftsfria.

71 §

Servitut och motsvarande rättigheter

Denna lag eller de beslut som fattas med stöd av den begränsar inte nyttjande av en sådan rättighet som innan fridlysningsbestämmelserna trädde i kraft gällt naturskyddsområdet i form av servitut, arrenderätt eller annan motsvarande rättighet. En sådan rättighet kan dock inlösas till staten.

72 §

Organisationer som skall jämföras med myndigheter

Vad denna lag stadgar om myndigheter gäller också andra sammanslutningar och organ som med stöd av befogenheter som tilldelats dem i lag utövar offentlig makt.

73 §

Särskilt stadgande om nätverket av skyddsområden i Östersjöns kust- och havsområden

Vad 64 § 2 mom. stadgar om utarbetande och godkännande av nätverket Natura 2000 gäller på motsvarande sätt då förslag ställs om områden som skall införlivas i det nätverk av skyddsområden som baserar sig på konventionen om skydd av Östersjöområdet marina miljö (FördrS 12/80). Om besvärshöjningen gäller på motsvarande sätt 64 § 3 mom.

74 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

12 kap.

Ikraftträdelsestadganden

75 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .
Lagens 64 § 2 mom. kan dock tillämpas redan innan lagen träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

76 §

Övergångsstadganden

Genom denna lag upphävs lagen den 23 februari 1923 om naturskydd (71/23) jämte ändringar. När det i andra lagar ingår en hänvisning till den upphävda lagen om naturskydd gäller hänvisningen denna lag efter att den har trätt i kraft.

Författningar och beslut som gäller inrättande av naturskyddsområden som inrättats innan denna lag träder i kraft förblir gällande. Även de fridlysningsstadganden och fridlysningsbestämmelser som utfärdats med stöd av dem förblir gällande, såvida de inte ändras eller upphävs särskilt.

Följande författningar och beslut som utfärdats med stöd av lagen om naturskydd förblir gällande, såvida de inte ersätts av naturvårdsförordningen:

1) förordningen om fridlysning av vissa växter (450/92),

2) förordningen om fridlysning av vissa djurarter (483/94),

3) förordningen om förvärv, besittning och vård av naturskyddsområden (296/96),

4) statsrådets beslut om särskilt skyddade arter (519/89),

5) miljöministeriets beslut om riktgivande värden på fridlysta djur och växter (1209/95), och

6) miljöministeriets beslut om de regionala miljöcentralernas uppgifter vid förvärv av naturskyddsområden (298/96).

Ett sådant område som staten förvärvat för naturskyddsändamål innan lagen träder i kraft och som gränsar till en fastighet som ombildats till naturskyddsområde anses höra till naturskyddsområdet från det att en anteckning om saken har gjorts i fastighetsregistret. I fråga om fastighetsbildningen för ett sådant område gäller fastighetsbildningslagen.

77 §

Tillämpning av stadgandena på tidigare skyddsprogram och skyddsbeslut

Vad 24 § 3 mom. och 52 § 2 mom. stadgar om naturskyddsprogram tillämpas också

på följande skyddsprogram eller skyddsbeslut som statsrådet har godkänt innan denna lag träder i kraft:

1) programmet för utvecklande av nationalparks- och naturparksnätet (24.2.1978, kompletterat 2.4.1980, 19.12.1985 och 16.6.1988),

2) basprogrammet för myrskydd (19.4.1979 och 26.3.1981),

3) programmet för skydd av fågelrika insjöar och havsvikar (3.6.1982),

4) lundskyddsprogrammet (13.4.1989),

5) skyddsprogrammet för Mickelsörarna (24.8.1989),

6) strandskyddsprogrammet (20.12.1990),

7) skyddsprogrammet för gamla skogar (27.6.1996).

Statsrådet skall vid behov revidera de skyddsprogram och skyddsbeslut som avses i 1 mom.

Lag

om ändring av byggnadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i byggnadslagen av den 16 augusti 1958 (370/58) 22 § 2 mom., 123 a § 3 mom., 123 b § 1 mom., 123 d § 2 mom., 132 § 1 mom. och 2 mom. 1 punkten samt 138 a § 1 mom.,

av dessa lagrum 22 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 9 augusti 1968 (493/68), 123 a § 3 mom., 123 b § 1 mom. och 123 d § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 19 september 1969 (626/69) samt 132 § 1 mom. och 2 mom. 1 punkten och 138 a § 1 mom. i lag av den 17 augusti 1990 (696/90), samt

fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 17 augusti 1990 och lag av den 21 augusti 1995 (1062/95), ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., till lagen en ny 6 a §, till 34 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 18 januari 1985 (61/85), ett nytt 4 mom., till 95, sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag och lag av den 29 november 1996 (/96), ett nytt 4 mom., till 124 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 21 juli 1977 (580/77), ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom. samt till 138 a §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 17 augusti 1990 och den 29 november 1996, ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2—5 mom. blir 3—6 mom., som följer:

1 §

När en plan godkänns och fastställs skall, utöver vad denna lag stadgar, iakttas 10 kap.

naturvårdslagen. När tillståndsärenden avgörs och andra myndighetsbeslut fattas skall dessutom iakttas vad som stadgas i naturvårdslagen och med stöd av den.

6 a §

Utan en fastställd generalplan som avses i 123 b §, en stadsplan, byggnadsplan eller strandplan får i en strandzon vid hav eller vattendrag inte uppföras nybyggnader eller tas marksubstanser.

Vad 1 mom. stadgar gäller inte

1) byggande som behövs för att driva jord- eller skogsbruk eller fiskeri,

2) byggande för försvarets eller gränsbevakningens behov,

3) byggande för sjöfartens behov,

4) byggande av en bastu i anslutning till en bostadsbyggnad eller lantbrukslägenhet som funnits före den 1 januari 1997,

5) marktäkt för sedvanlig användning till husbehov.

Vad denna paragraf stadgar tillämpas inte i områden där det finns i 4 § 1 mom. avsedd tätbebyggelse, inte heller i områden där det enligt 123 a § bör anses nödvändigt att göra upp en strandplan.

Kommunen kan efter att ha hört den regionala miljöcentralen i sin byggnadsordning anvisa områden där den i 1 mom. stadgade begränsningen inte gäller, på grund av att där inte på grund av läget kan emotes byggande som kräver planläggning och att området inte har särskilda natur- och landskapsvärden och det inte finns behov av rekreation där. En sådan bestämmelse i byggnadsordningen kan vara i kraft högst sex år i sänder.

Om hur undantag från begränsningarna i denna paragraf beviljas stadgas i 132 §. Om en ansökan gäller ett område vars ägorätt övergått till den sökande före den 10 maj 1996 och för vilket utarbetandet av en plan inte har anhängiggjorts inom skälig tid av orsaker som inte beror på markägaren, kan ansökan inte utan vägande skäl förkastas, om byggnaden kommer i den sökandes personliga användning och kommunen förordar ansökan och byggandet inte äventyrar naturens eller landskapets värden.

22 §

Regionplanen skall göras upp så att den reserverar tillräckligt stora, för den framtida utvecklingen behövliga områden för olika ändamål. Då planen görs upp skall de särskilda behov som förhållandena i trakten betingar beaktas. Planen skall i mån av möjlighet anpassas till den regionala planlägg-

ningen av angränsande områden och till riksplaneringen. Naturskyddsprogram och naturskyddsbeslut som avses i 7 och 77 §§ naturvårdslagen samt beslut om att inrätta landskapsvårdsområden som avses i 32 § i nämnda lag skall tjäna till ledning när planen görs upp. Planen skall också främja bevarandet av naturtyper som är värdefulla för naturvärden samt karakteristiska drag i naturen som är viktiga för den vilda faunan och florin. Då planen utarbetas skall avseende fästas vid att marken nyttjas ekonomiskt och att genomförandet av planen inte medför oskälig olägenhet för jordägarna.

34 §

Naturskyddsprogram och naturskyddsbeslut som avses i 7 och 77 §§ naturvårdslagen samt beslut om att inrätta landskapsvårdsområden som avses i 32 § i nämnda lag skall beaktas när planen görs upp. Planen skall också främja bevarandet av naturtyper som är värdefulla för naturvärden samt karakteristiska drag i naturen som är viktiga för den vilda florin och faunan.

95 §

Naturskyddsprogram och naturskyddsbeslut som avses i 7 och 77 §§ naturvårdslagen samt beslut om att inrätta landskapsvårdsområden som avses i 32 § i nämnda lag skall beaktas när planen görs upp. Planen skall också främja bevarandet av naturtyper som är värdefulla för naturvärden samt karakteristiska drag i naturen som är viktiga för den vilda florin och faunan.

123 a §

Vad 95 § 2 och 4 mom. stadgar om omständigheter som skall beaktas när byggnadsplaner görs upp skall på motsvarande sätt tillämpas när strandplaner görs upp. Dessutom skall det särskilt ses till att det område som skall planläggas är tillräckligt vidsträckt för att en i planeringshänseende ändamålsenlig helhet skall kunna åstadkommas samt att den planerade bebyggelsen och den övriga markanvändningen anpassas till strandlandskapet och till regleringen av markanvändningen inom angränsande områden.

123 b §

Den myndighet som beviljar byggnadslov skall se till att en nybyggnad inte uppförs i ett strandområde innan en strandplan har fastställts, om planen enligt stadgandena i 123 a § 1 mom. skall anses behövlig. Byggnadslov kan dock beviljas för att uppföra en sedvanlig semesterbyggnad med egen strand innan en strandplan har fastställts, om det för området har fastställts en generalplan där det särskilt bestäms så.

123 d §

Ett ärende som gäller godkännande och fastställande av en strandplan skall behandlas i brådiskande ordning.

124 §

Utanför stads- och byggnadsplaneområden skall lagring utomhus som är avsedd att bli långvarig även på andra ställen än i närheten av byggnader ordnas så att den inte fördärvar landskap som syns från en väg eller en annan allmän farled eller ett allmänt område.

132 §

Den regionala miljöcentralen och, i de kommuner som anges genom förordning, miljöministeriet får medge undantag från stadganden, påbud, förbud och andra inskränkningar som gäller byggande och som stadgas i denna lag eller har utfärdats med stöd av den, om detta inte befinnas medföra betydande olägenhet för genomförande av planläggningen eller för annan reglering av bosättningen eller mer än i ringa mån försvåra att målen för naturvården nås. Även grannarna skall ges tillfälle att bli hörda om en ansökan om undantag, om det är uppenbart att ansökan berör deras fördel. Från en byggnadsinskränkning som grundar sig på 42 § 1 mom. eller 100 § 1 mom. eller på

bestämmelser i en byggnadsordning får undantag likväl inte medges i fråga om byggnadernas höjd, antalet helt ovan jord belägna våningar eller den tillåtna våningsytan, om kommunen motsätter sig detta.

Kommunen får under de förutsättningar som nämns i 1 mom. medge sådant undantag som avses i momentet, då det inte är fråga om

1) byggande i en strandzon som avses i 6 a § eller i ett strandområde som avses i 123 a § 1 mom.,

138 a §

Besvär över sådana beslut om stads-, byggnads- eller strandplan som inte skall underställas samt över sådana beslut om generalplan, som inte underställs, anförs hos den myndighet hos vilken besvär över motsvarande planbeslut anförs i det fall att planen underställs. I övrigt iakttas i fråga om sökande av ändring vad kommunallagen (365/95) stadgar.

Besvär över kommunfullmäktiges beslut som gäller godkännande av byggnadsordningen anförs hos länsrätten. Också den regionala miljöcentralen har besvärsmätt. I övrigt iakttas i fråga om sökande av ändring vad kommunallagen stadgar.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Om användningen av en sådan fastighet eller del därav, som områdets ägare eller innehavare skall anses ha haft rätt till innan denna lag träder i kraft, avsevärt försvåras på grund av 6 a § och ägaren eller innehavaren före den 10 maj 1996 hade vidtagit åtgärder som medfört särskilda kostnader för att utnyttja sin rätt och området inte kan användas till något annat ändamål som medför skälig nytta, är staten skyldig att betala områdets ägare eller innehavare full ersättning för den skada och olägenhet han har lidit.

Byggnadslov kan med stöd av 123 b § 1 mom. andra meningen beviljas även enligt en generalplan som fastställts innan denna lag träder i kraft, om byggandet i strandom-

rådet har utretts och angetts särskilt för varje markägare i generalplanen och det har säkraställts att de områden som är avsedda att förbli obebyggda bevaras i detta skick.

Lag

om ändring av 1 § marktäktslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 2 mom. marktäktslagen av den 24 juli 1981 (555/81) som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

När tillståndsärenden avgörs och andra myndighetsbeslut fattas skall dessutom iaktas vad som stadgas i naturvårdslagen (/) och med stöd av den.

Vid tagande av substanser skall utom denna lag iaktas vad någon annan lag stadgar.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lag

om ändring av 2 § lagen om miljötillståndsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 2 § lagen den 19 april 1991 om miljötillståndsförfarande (735/91), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 22 december 1995 (1712/95), ett nytt 4 mom. som följer:

2 §

Miljötillstånd

Denna lag träder i kraft den 199 .

När tillståndsärenden avgörs och andra myndighetsbeslut fattas skall dessutom iaktas vad som stadgas i naturvårdslagen (/) och med stöd av den.

Lag

om ändring av 19 § lagen om allmänna vägar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 19 § lagen den 21 maj 1954 om allmänna vägar (243/54) som följer:

19 §

När vägplaner görs upp och fastställs samt andra myndighetsbeslut fattas skall dessutom iakttagas vad som stadgas i naturvårdslagen (/) och med stöd av den. Vid väghåll-

ning skall iakttagas vad som stadgas särskilt om skydd av fornminnen samt om flyttande av rösen och andra fasta råmärken.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lag

om ändring av lagen om enskilda vägar

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen den 15 juni 1962 om enskilda vägar (358/62) en ny 51 b § som följer:

51 b §

Vid vägförrättningar och då andra myndighetsbeslut fattas skall dessutom iakttagas vad som stadgas i naturvårdslagen (/) och med stöd av den.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lag

om ändring av 5 § lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 5 § lagen den 29 juli 1977 om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/77), sådant detta lagrum lyder i lag av den 20 juni 1996 (476/94), ett nytt 5 mom. som följer:

5 §

skall dessutom iakttas vad som stadgas i naturvårdslagen och med stöd av den.

Om ansökan om inlösningstillstånd gäller ett sådant projekt som uppenbart har sådana följder som avses i naturvårdslagen (/),

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lag

om ändring av 71 § gruvlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 71 § 2 mom. gruvlagen av den 17 september 1965 (503/65) som följer:

71 §

När tillståndsärenden avgörs och andra myndighetsbeslut fattas samt i övrigt när åtgärder enligt denna lag vidtas skall utöver denna lag iakttas vad som stadgas i 4, 9, 39, 42, 47—49, 55 och 56 §§ samt 4, 5 och 10

kap. naturvårdslagen (/) och med stöd av nämnda stadganden. Inom naturskyddsområden och fästningsområden skall likaså iaktas vad som stadgas eller bestäms särskilt.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lag

om ändring av 2 § ödemarkslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § ödemarkslagen av den 17 januari 1991 (62/91) som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Då ödemarksområdena bevaras och nyttjas skall denna lag tillämpas. Med avseende på detta gäller dessutom vad som stadgas i

andra lagar. När tillståndsärenden avgörs och andra myndighetsbeslut fattas skall dessutom iakttas vad som stadgas i naturvårdslagen (/) och med stöd av den.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lag

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/61) 2 kap. 4 §, ändras 1 kap. 18 § 2 mom., 6 kap. 1 § 2 mom. och 7 kap. 3 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 1 kap. 18 § 2 mom. i lag av den 20 juli 1992 (646/92) samt 6 kap. 1 § 2 mom. och 7 kap. 3 § 2 mom. i lag av den 30 april 1987 (467/87), samt fogas till 1 kap. nya 15 a, 17 a och 23 c §§ samt till 6 kap. en ny 2 a § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

15 a §

Åtgärder som äventyrar att flador och glon på högst tio hektar, eller gölar och sjöar på högst en hektar någon annanstans än i Lapplands län bevaras i naturtillstånd är förbjudna oberoende av om de har sådana följder som nämns i 15 §.

Vattendomstolen kan i enskilda fall på ansökan medge undantag från förbudet i 1 mom., om målen för skyddet av de vattendrag som avses i momentet inte avsevärt äventyras. Om ett projekt för vilket tillstånd enligt denna lag har sökts har sådana följder som avses i 1 mom., skall frågan om beviljande av undantag undersökas på tjänstens vägnar i samband med tillståndsärendet. Om undantag gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas om vattendomstolens tillstånd.

17 a §

Om en bädd som avses i 17 § och som finns någon annanstans än i Lapplands län befinner sig i naturtillstånd, får den inte ändras så att detta äventyrar att bädden bevaras i naturtillstånd. Detsamma gäller i hela landet för källor i naturtillstånd.

Vattendomstolen kan i enskilda fall på ansökan bevilja undantag från förbudet i 1 mom., om målen för skyddet av de bäddar och källor som avses i momentet inte avsevärt äventyras. Om ett projekt för vilket tillstånd enligt denna lag har sökts har sådana följder som avses i 1 mom., skall frågan om beviljande av undantag undersökas på tjänstens vägnar i samband med tillståndsärendet. Om undantag gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas om vattendomstolens tillstånd.

18 §

Om tagande av grundvatten eller någon annan åtgärd som avses i 1 mom. förorsakar sådana följder i vattendraget som nämns i 15 § i detta kapitel, skall åtgärden till denna del anses utgöra sådan ändring av vattendrag som anges i den nämnda paragrafen. Om åtgärden förorsakar sådana följder som avses i 15 a eller 17 a § i detta kapitel, gäller dessutom nämnda paragrafer.

Allmänna begränsningar av användningen

23 c §

När tillståndsärenden avgörs och andra myndighetsbeslut fattas samt i övrigt när åtgärder enligt denna lag vidtas skall, utöver denna lag, iakttas vad som stadgas i lagen om fornminnen (295/63) och naturvårdslagen (/) samt med stöd av dem.

6 kap.

Dikning

1 §

Till dikning hänförs även en sådan rensning av en bäck som utförs i en avsikt som nämns i 1 mom. och som inte inverkar på

vattenståndet i en ovanför belägen sjö samt torrläggning av vattensjukt område, även då man i samband därmed sänker en mindre sjö vars betydelse såsom vattendrag är ringa och som inte har i 1 kap. 15 a § avsett eller annat särskilt värde från naturskyddssynpunkt.

2 a §

Om dikningen förorsakar en sådan ändring som förbjuds i 1 kap. 15 a eller 17 a §, skall undantag som med stöd av nämnda paragraf beviljas från förbudet behandlas i vattendomstolen. Angående undantag gäller vad 19 kap. 5 § stadgar om vattendomstolens tillstånd.

7 kap.

Vattenståndsreglering

3 §

Tillstånd till att sänka en sjö för total torrläggning får inte meddelas, om det inte är fråga om en mindre sjö vars betydelse som vattendrag är ringa och som inte har i 1 kap. 15 a § avsett eller annat särskilt värde från naturskyddssynpunkt.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Lag

om ändring av 35 § fastighetsbildningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 35 § fastighetsbildningslagen av den 12 april 1995 (554/95) ett nytt 3 mom. som följer:

35 §

— — — — —
 Vad 1 mom. stadgar gäller i tillämpliga delar den strandzon som avses i 6 a § 1 mom. byggnadslagen. Om det vid styckningen uppstår ovisshet om området räknas till strandzonen, skall förrättningsingenjören hänskjuta ärendet till den regionala miljöcentralen eller i de kommuner som bestäms i byggnadsförordningen till miljöministeriet. Inom strandzonen får ett outbrutet område

flyttas över till en befintlig fastighet genom styckning och ett outbrutet område avsett för annat ändamål än byggnadsplats styckas upp i flera fastigheter, om styckningen inte i avgörande grad försvårar upprättandet av en plan som avses i 6 a § 1 mom. byggnadslagen.

—————
 Denna lag träder i kraft den 199 .

Lag

om ändring av lagen om skydd av valar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 23 december 1982 om skydd av valar (1112/82) lagens rubrik samt 2 § 2 mom. och
fogas till lagen en ny 2 a § som följer:

Lag

om skydd av valar och arktiska sälar

2 §

— — — — —
 Vad 1 mom. stadgar gäller inte import i vetenskapligt syfte eller för undervisning, då importen sker med tillstånd av Finlands miljöcentral, inte heller import av konstföremål som tillverkats av valtänder eller valben.

2 a §

Importen av råa och beredda skinn från kutar av grönlandssäl och klappmyts (blåsäl) samt av produkter som framställts av dessa skinn är förbjuden.

—————
 Denna lag träder i kraft den 199 .

Lag

om ändring av 48 kap. 5 § strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 48 kap. 5 § 1 mom. 1 punkten och 2 mom. strafflagen av den 19 december 1889,
sådana de lyder i lag av den 21 april 1995 (578/95), som följer:

48 kap.

Om miljöbrott

5 §

Naturskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) orättmätigt förstör eller skadar ett natur-
område, ett djur, en växt eller något annat
naturföremål som har skyddats, fredats eller
underkastats åtgärdsbegränsning eller
åtgärdsförbud enligt naturvårdslagen (/)
eller i stadganden eller föreskrifter som ut-
färdats med stöd av den eller

skall för *naturskyddsbrott* dömas till böter
eller fängelse i högst två år.

För naturskyddsbrott döms också den som
uppsåtligen eller av grov oaktsamhet använ-
der ett finskt fartyg till valfångst eller bryter
mot importförbudet enligt 2 eller 2 a § lagen
om skydd av valar och arktiska sälar eller
mot det fredningsstadgande eller det förbud
att ta till vara val som anges i lagens 3 §.

—————
Denna lag träder i kraft den
199 .

—————
Helsingfors den 3 december 1996
—————

